

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

17.02.2016г.

ОДЛУКА

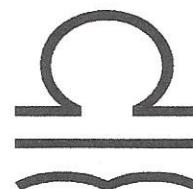
На Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), по жалбата на ЛГБТИ Центарот за поддршка, Хелсиншкиот Комитет за човекови права на Република Македонија и Коалицијата “Сексуални и здравствени права на маргинализирани заедници”, за текстот со наслов “Уништување на семејни вредности со смислен план”, објавен на ден 19.11.2015 година, на Интернет порталот Пулс24 (www.puls24.mk)

ЖАЛБАТА Е ОСНОВАНА

Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 10, 11 и 13.

Член 1.

“Новинарот има право на слободен пристап до сите извори на информирање што се од јавен интерес. Новинарот треба да објавува точни, проверени информации и нема да прикрива суштински податоци и да фалсификува документи. Доколку информацијата не може да се потврди, или станува збор за претпоставка, односно шпекулација, тоа треба да се каже и да се објави. Точноста на информацијата треба да се провери колку што е тоа можно.”

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Член 10.

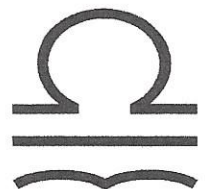
“Новинарот нема свесно да создава ниту да преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација врз која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).”

Член 11.

“Новинарот ќе се придржува и на општоприфатените општествени стандарди на пристојност и почитување на етничките, културните и религиозните различности во Македонија (...).”

Член 13.

“Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот.”

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

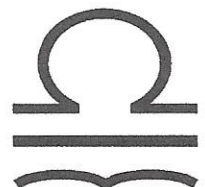
До Извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија на ден 16.12.2015 година, ЛГБТИ Центарот за поддршка, Хелсиншкиот Комитет за човекови права на Република Македонија и Коалицијата “Сексуални и здравствени права на маргинализирани заедници”, поднесоа жалба за текстот со наслов “Уништување на семејни вредности со смислен план”, објавен на ден 19.11.2015 година, на Интернет порталот Пулс24 (www.puls24.mk).

Во жалбата се наведува дека споменатиот текст е полн со дискриминаторни содржини кои повикуваат на омраза и кои на груб начин го напаѓаат изборот на личната определба на сите луѓе од ЛГБТИ заедницата, а воедно и содржини кои шират неvistинити, непроверени информации и клевети за организации од граѓанскиот сектор, со цел дискредитирање на секторот во целост.

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со член 12 од Деловникот на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со Интернет порталот Пулс24, со барање уредничкиот колегиум да се изјасни по однос на наводите од жалбата. Наведениот Интернет портал не достави одговор на наводите на жалителот.

Комисијата за жалби најде дека жалбата во однос на текстот е ОСНОВАНА.

При своето одлучување, Комисијата за жалби се повика на Одлуката на Европскиот суд за човекови права за случајот *Vejdeland and others v. Sweden*, жалба број 1813/07, каде се наведува дека нема да постои прекршување на правото на слобода на изразување на медиумите доколку тие бидат казнети за ширење говор на омраза и дискриминација врз

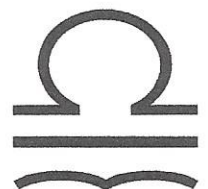

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

основа на сексуална ориентација. Во случајот жалителите се прогласени за виновни за дистрибуирање во средно училиште на околу 100 летоци кои, според шведските судови, се оценети како навредливи за хомосексуалците. Жалителите ги дистрибуирале летоците преку организација наречена Национална младина, оставајќи ги во или на шкафовите на учениците. Летоците содржеле информации и ставови дека хомосексуалноста е „девијантна сексуална наклонетост“, има „морално деструктивен ефект врз срцевината на општеството“ и е одговорна за појавата на ХИВ и СИДА. Жалителите пред Судот посочиле дека нивната цел не била да изразат презир кон хомосексуалците како група, истакнувајќи дека целта на нивната активност била да покренат дебата за недостигот на објективност во образованието во шведските училишта. Судот утврди дека ваквите изјави претставуваат сериозни и штетни тврдења, и покрај тоа што не биле директен повик кон акти на омраза. Судот заклучил дека нема повреда на член 10 (Vejdeland и останатите против Шведска, жалба бр. 1813/07, пресуда од 9 февруари 2012).

На седницата на 03.02.2016 година Комисијата за жалби ги разгледа наводите на жалителите ЛГБТИ Центарот за поддршка, Хелсиншкиот Комитет за човекови права на Република Македонија и Коалицијата “Сексуални и здравствени права на маргинализирани заедници” и направи увид во наведениот текст.

Комисијата за жалби најде дека во текстот со наслов “Уништување на семејни вредности со смислен план”, објавен на ден 19.11.2015 година, на Интернет порталот Пулс24 (www.puls24.mk), е прекршен членот 1 од Кодексот на новинарите на Македонија, според кој изборот на фактите мора да обезбеди објективна информација и согледување на сите значајни аспекти на темата за која се говори. Новинарот треба да обезбеди “втора страна”, односно да им даде можност на сите засегнати од новинарскиот производ да го кажат својот

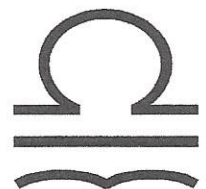
СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

став. Ова особено во случаи кога новинарот изнесува сомневања или обвинувања или кога некој е предмет на напад и критика.

Исто така, Комисијата дојде до заклучок дека во споменатиот текст е прекршен член 10 од Кодексот, според кој медиумот и новинарот не треба да објавуваат материјал (информација, слика, мислење, коментар) кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предизвика непријателство или омраза кон некого поради неговата раса, етничка припадност, пол, вера, политичка припадност, сексуална ориентација, физички недостаток итн.

Понатаму, Комисијата најде дека е прекршен член 11 од Кодексот, според кој новинарот мора да биде свесен за последиците и ефектите од неговите зборови, мора да внимава на нивниот избор и не смее да навредува или да исмејува. Професионалниот новинар никогаш нема да зборува за личности врз основа на стереотипи и предрасуди за расата, полот, возраста, религијата, етничката припадност, сексуалната ориентација, телесниот недостаток, физичкиот изглед или социјалниот статус. Јазикот на новинарите секогаш треба да биде одмерен и неутрален, наспроти оној што нуди готови заклучоци и судови и е или се граничи со говорот на омраза. Секогаш треба да се избегнуваат фрази кои во себе носат шовинистички, сексистички или какви било други дискриминаторски конотации. Новинарот е одговорен и за искажаното од страна на соговорниците, бидејќи преку него тие ставови добиваат јавност, затоа е должен да ги парафразира или да се огради од навредлив јазик, промовирање на стереотипи или дискриминација.

Комисијата за жалби најде дека во спорниот текст е прекршен и член 13, според кој новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се одбегне дезинформирање и манипулирање со публиката.

СОВЕТ ЗА ЕТИКА ВО МЕДИУМИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Во согласност со наведеното Комисијата одлучи како во диспозитивот.

Во работата на Комисијата за жалби учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Филип Ѓурчиновски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Беким Ајдини, Теофил Блажевски и Гоце Герасимовски.

Се обврзува Интернет порталот puls24.mk, во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави одлуката на Комисијата за жалби.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

